

Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σχεδιάζοντας το Επαγγελματικό μου Μέλλον...

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Ιωάννης Γκιάστας , Ψυχολόγος Ευστάθιος Δημητρόπουλος , Καθηγητής Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. Ειρήνη Ρέππα , Υπεύθυνη Σ.Ε.Π. Νικόλαος Τσέργας , Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Σπύρος Κρίβας , Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών Βασιλική Πολλάτου , Υπεύθυνη Σ.Ε.Π. Ευάγγελος Παπαγιαννάκης , Οικονομολόγος, Εκπαιδευτικός Δ.Ε.
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Ανδρέας Κατσαούνης , Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Ευσταθία Λαλιώτου , Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Δ.Ε.
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Χρυσούλα Κοσμίδου-Hardy , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Γεώργιος Ιωάννου , Ζωγράφος
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α: «Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»	
Πράξη με τίτλο:	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. <i>Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>
	«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»
	Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Αντώνιος Σ. Μπομπέτσας <i>Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>
	Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου Γεώργιος Κ. Παληός <i>Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i> Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου <i>Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.	

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Ιωάννης Γκιάστας Ειρήνη Ρέππα Ευστάθιος Δημητρόπουλος Νικόλαος Τσέργας

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

Ελληνικά
Γράμματα

Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σχεδιάζοντας το Επαγγελματικό μου Μέλλον...

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγικό Σημείωμα	7
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ	
ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	9
<i>A. Τρίτη Γυμνασίου: Η Τάξη Κλειδί</i>	9
<i>B. Τι κάνω μετά το Γυμνάσιο;</i>	13
<i>Γ. Σύμβαση της Εκπαίδευσης με την Αγορά Εργασίας</i>	17
ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ	
Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	21
<i>A. Εξελίσξεις της Εποχής μας που Επηρεάζουν την Αγορά Εργασίας</i>	21
<i>B. Το Σύγχρονο Εργασιακό Περιβάλλον</i>	26
<i>Γ. Η Διεθνοποίηση της Εργασίας και της Οικονομίας</i>	29
<i>Δ. Τι μας Επηρεάζει όταν Επιλέγουμε Επάγγελμα</i>	32
<i>E. Περιγραφή του Επαγγέλματος</i>	35
ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ	
ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ	41
<i>A. Ο Εαυτός μου</i>	41
<i>B. Αγαπώ τον Αληθινό Εαυτό μου</i>	46
<i>Γ. Τα Ενδιαφέροντά μου</i>	50
<i>Δ. Προσωπικές και Επαγγελματικές Αξίες</i>	57
<i>E. Ικανότητες και Δεξιότητες</i>	62
ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ	
ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΥΣ	71
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	79
<i>A. Έννοια και Σημασία της Πληροφόρησης. Είδη Πληροφοριών</i>	79
<i>B. Πηγές και Αναζήτηση Πληροφοριών</i>	87
ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ	
ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ	97
<i>A. Πώς παίρνω μια Απόφαση</i>	97
<i>B. Οι Επαγγελματικές Αποφάσεις</i>	101
<i>Γ. Σχεδιάζω το Μέλλον μου</i>	105

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	115
Οδηγίες για τη Συνέντευξη	115
Παρουσίαση ενός Προγράμματος Αγωγής Σταδιοδρομίας	115
Υπόδειγμα Βιογραφικού Σημειώματος	117
Υπόδειγμα Αίτησης	119
Υπόδειγμα Πρώτης Σελίδας “Ερευνητικού Ημερολογίου”	120
Η Ιδέα του «Ατομικού Φακέλου Μαθητή» ή «Portfolio»	121
Παράδειγμα για την Πορεία της Ενεργού Έρευνας	123
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	124
ΠΗΓΕΣ – ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	125

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Φίλε Μαθητή, Φίλη Μαθήτρια,

Το βιβλίο του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού γράφτηκε με σκοπό να σε διευκολύνει, στο πλαίσιο του θεσμού του Σ.Ε.Π., στην προσωπική, εκπαιδευτική και κοινωνική σου πορεία, κυρίως μετά από το Γυμνάσιο. Αντιλαμβανόμαστε τη σημασία της Γ΄ Τάξης του Γυμνασίου τόσο για την ανάπτυξή σου γενικά, όσο και για τη σταδιοδρομία σου ειδικότερα.

Στη διάρκεια αυτής της χρονιάς χρειάζεται να προετοιμαστείς για τη μετάβασή σου από την υποχρεωτική εκπαίδευση σε έναν ευρύτερο χώρο, που θα φέρει τη σφραγίδα των προσωπικών, εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σου προτιμήσεων και επιλογών. Παράλληλα, βρίσκεσαι σε μια σημαντική καμπή της βιολογικής, συναισθηματικής και κοινωνικής σου εξέλιξης, σε ένα σημαντικό σημείο της μετάβασής σου από τον κόσμο του παιδιού στον κόσμο του ενήλικα. Η πορεία της προσωπικής σου εξέλιξης συνδυάζει με δυναμικό τρόπο όλους τους παραπάνω τομείς και παράγοντες.

Είναι πολύ φυσικό, λοιπόν, να βρίσκεσαι μπροστά σε σημαντικές αποφάσεις σε σχέση με τη μελλοντική σου εκπαίδευση και την ευρύτερη προσωπική και επαγγελματική σου ανάπτυξη. Πιστεύουμε ότι και ο μαθητής, όπως κάθε άλλος άνθρωπος εξάλλου, παρά τις όποιες αντιξοότητες και δυσκολίες, είναι ελεύθερος να χαράξει το μέλλον του, να πετύχει πράγματα που είναι γι' αυτόν πολύ σημαντικά και τον φέρνουν πιο κοντά στην αυτοπραγμάτωσή του. Ο θεσμός της Συμβουλευτικής και του Προσανατολισμού, προκειμένου να ενισχύσει αυτήν την προσωπική σου προσπάθεια, θέτει ως αποστολή του να σε βοηθήσει στην εξελικτική αυτή πορεία προς την πραγματοποίηση ενός προσεκτικού και έγκαιρου προσωπικού σχεδιασμού ζωής.

Ελπίζουμε ότι το βιβλίο αυτό θα σε βοηθήσει στη βαθύτερη κατανόηση, αποδοχή και ανάπτυξη του εαυτού σου. Αυτό συναρτάται με τη συνειδητοποίηση των δυνατοτήτων σου και με την άσκηση και περαιτέρω βελτίωση δεξιοτήτων, όπως είναι αυτές της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της αναζήτησης πληροφοριών, λύσεων και διεξόδων. Παράλληλα, στις σελίδες του βιβλίου θα βρεις πηγές και τρόπους πληροφόρησης, καθώς και τρόπους διερεύνησης του εαυτού σου. Θα βρεις βοήθεια που είναι αναγκαία για τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης, προκειμένου να λάβεις σημαντικές

αποφάσεις. Όμως, η αναζήτηση έγκυρων πληροφοριών και η αξιοποίησή τους είναι, τελικά, και προσωπική σου υπόθεση.

Το βιβλίο δεν περιέχει έτοιμες λύσεις σε προβλήματα ούτε έτοιμες απαντήσεις στα ερωτήματά σου. Είναι απλώς ένα εργαλείο για να σε βοηθήσει να επεξεργαστείς μερικές πολύ σημαντικές ερωτήσεις, να διερευνήσεις τον εαυτό σου και τον κόσμο γύρω σου. Τις απαντήσεις και τις λύσεις θα τις βρεις μέσα από κριτική αναζήτηση και με τη συνεργασία και την υποστήριξη του Συμβούλου και των υπόλοιπων καθηγητών στο σχολείο σου. Τα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) και τα Γραφεία Σχολικού και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π..) δημιουργήθηκαν για σένα. Αξιοποίησε τις υπηρεσίες που σου προσφέρουν όσο περισσότερο μπορείς.

Το βιβλίο περιλαμβάνει έξι μεγάλες ενότητες, η καθεμία από τις οποίες αναφέρεται σε ένα σημαντικό θέμα από αυτά που πιστεύουμε ότι πρέπει να σε απασχολήσουν σε αυτή την τάξη. Κάθε ενότητα, με τη σειρά της, είναι χωρισμένη σε υπο-ενότητες. Σε καθεμία από αυτές θα βρεις πληροφορίες για να ξεκινήσεις τη συζήτηση του κάθε θέματος, αλλά θα βρεις και ατομικές ή ομαδικές ασκήσεις προκειμένου να βοηθηθείς να επεξεργαστείς το κάθε θέμα. Γι αυτό και το βιβλίο αυτό είναι ταυτόχρονα και *Τετράδιο Εργασίας*: γράφεις πράγματα που σου ζητούνται στην ώρα του Σ.Ε.Π. ή που εσύ θέλεις να γράψεις.

Το βιβλίο προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στην τάξη, στην ώρα του Σ.Ε.Π., με την καθοδήγηση του Καθηγητή-Συμβούλου. Εντούτοις, είναι δυνατόν ένα μέρος του να το δουλέψεις και μόνος / μόνη σου αν έχεις το ανάλογο ενδιαφέρον, ή να το αξιοποιήσεις στο πλαίσιο κάποιου προγράμματος Σ.Ε.Π..

Τέλος, είναι καλό να κατανοήσεις ότι το αντικείμενο αυτό *δεν είναι «ένα μάθημα»* σαν τα άλλα, κι ας πρόκειται για μια δραστηριότητα που υλοποιείται μέσα στο σχολείο. Ο Σ.Ε.Π. είναι ένας θεσμός που δημιουργήθηκε για να σε βοηθήσει να σχεδιάσεις τη δική σου πορεία στη ζωή, να ανακαλύψεις αυτά που θέλεις εσύ, να αναπτύξεις περισσότερο αυτό που είσαι, να γίνεις ευτυχισμένος άνθρωπος.

Η Συγγραφική Ομάδα

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Α. ΤΡΙΤΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: Η ΤΑΞΗ – ΚΛΕΙΔΙ

- Γνωρίζεις τι σημαίνει «μετάβαση»;
- Έχεις προβληματιστεί για τη σημαντική φάση (Γ΄ Γυμνασίου) της σχολικής πορείας στην οποία βρίσκεσαι;

Λέξεις/Φράσεις - Κλειδιά

- Μετάβαση
- (ΚΕ.ΣΥ.Π.)
- (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.)
- Ατομικός φάκελος Σ.Ε.Π.

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να βοηθηθείς:

- να κατανοείς την έννοια της μετάβασης και την αναγκαιότητα της σωστής και έγκαιρης προετοιμασίας σου, ώστε οι διάφορες μεταβάσεις να μετατρέπονται σε ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη
- να αναπτύσσεις προβληματισμούς για αυτή την κρίσιμη φάση (Γ΄ Γυμνασίου) της σχολικής σου πορείας.

Εισαγωγικά στοιχεία

Οι μεταβάσεις στη ζωή μας

Σε όλη μας τη ζωή περνάμε διάφορες φάσεις μετάβασης. **Μετάβαση** είναι το «πέρασμα» από μια γνωστή κατάσταση σε μια άλλη, άγνωστη σε μας. Οι μεταβάσεις μπορεί να αφορούν την προσωπική, εκπαιδευτική, κοινωνική ή επαγγελματική μας ζωή, όπως π.χ. είναι η μετάβαση από το Δημοτικό σχολείο στο Γυμνάσιο, η μετεγκατάσταση σε άλλη πόλη ή χώρα, η μετάβαση από την παιδική στην εφηβική ηλικία, η μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας κτλ. Τα συναισθήματα που συνήθως συνοδεύουν τις διάφορες καταστάσεις μετάβασης μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με την προσωπικότητα του ατόμου, το είδος της μετάβασης, τις προηγούμενες εμπειρίες του ατόμου κτλ. Επίσης, τα συναισθήματα που νιώθει κανείς μπροστά στην αλλαγή μπορεί να διαφοροποιούνται ανάλογα με το αν η μετάβαση ήταν ανεπιθύμητη ή αν την επιδίωκε το άτομο, π.χ. αλλαγή κατοικίας. Για να διανύει κανείς με σύνεση και ωριμότητα τα διάφορα μεταβατικά στάδια στις σπουδές, στην εργασία, στην προσωπική του ζωή είναι σκόπιμο να είναι κατάλληλα προετοιμασμένος για αυτά και να έχει αναπτύξει κάποιες δεξιότητες όπως αυτές της ευελιξίας, της λήψης αποφάσεων, της αναζήτησης και της κριτικής ανάγνωσης των πληροφοριών κ.ά. *(στην ενότητα της αυτογνωσίας θα δούμε πιο αναλυτικά τις δεξιότητες)*. Κατάλληλη προετοιμασία για τις διάφορες αλλαγές σημαίνει, πάνω από όλα, «γνωρίζω και κατανοώ όσα συμβαίνουν γύρω μου και μέσα μου» υιοθετώντας μια κριτική στάση, ώστε να μην προσαρμόζομαι παθητικά και άκριτα στις διάφορες καταστάσεις, αλλά να τις διερευνώ και να δρω έτσι ώστε να τις μεταβάλλω ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους μου. Μόνον έτσι οι διάφορες μεταβάσεις μετατρέπονται σε ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη, εξέλιξη και, συνακόλουθα, για κοινωνική πρόοδο.

Η οικογένεια, το σχολείο αλλά και άλλοι φορείς (π.χ. Υπ.Ε.Π.Θ., ΟΑΕΔ, Τοπική Αυτοδιοίκηση) οφείλουν να υποστηρίζουν (με κατάλληλη διαπαιδαγώγηση, με θέσπιση νόμων, με παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κτλ.) τα νέα άτομα στις διάφορες κρίσιμες φάσεις μετάβασης.

Γ΄ Γυμνασίου: μπροστά σε μια μετάβαση

Σε μια φάση μετάβασης βρίσκεσαι και εσύ που φοιτάς στη Γ΄ τάξη Γυμνασίου, γιατί πρόκειται να *μεταβείς* σε κάποια άλλη εκπαιδευτική βαθμίδα για τη συνέχιση των σπουδών σου ή στην αγορά εργασίας, εάν δεν συνεχίσεις τις σπουδές σου. Η Γ΄ Γυμνασίου λοιπόν είναι μια τάξη-κλειδί για σένα, αφού, μέχρι να τελειώσεις, θα πρέπει να έχεις πάρει κάποιες σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον σου και να προετοιμαστείς κατάλληλα για την υλοποίησή τους.

Φέτος, στο πλαίσιο της εφαρμογής του Σ.Ε.Π., θα έχεις την ευκαιρία να διερευνήσεις πολλά σημαντικά θέματα που αφορούν τη γνωριμία με τον εαυτό σου, τη γνωριμία με τον κόσμο της εργασίας, την πληροφόρηση, τη λήψη αποφάσεων κ.ά. Η διερεύνηση των θεμάτων αυτών θα σε βοηθήσει να μπεις σε μια πορεία προσωπικής ανάπτυξης και εξέλιξης, ώστε να αντιμετωπίζεις με επιτυχία και ευελιξία τα διάφορα μεταβατικά στάδια της ζωής σου, να θέτεις στόχους και να παίρνεις ώριμες και υπεύθυνες αποφάσεις για τα θέματα που σε αφορούν.

Παράλληλα, η ενεργός συμμετοχή σου στα διάφορα προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Σ.Ε.Π., όπως είναι τα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας, Ημέρες Σταδιοδρομίας, καθώς και η συμμετοχή σου στις διάφορες εργασίες Σ.Ε.Π. που προτείνονται στο βιβλίο σου, θα σου δώσουν ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη και βιωματική μάθηση και θα αποτελέσουν πολύτιμα εφόδια για το μέλλον σου. Επίσης, τα *Κέντρα Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.)* ή τα *Γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.)* που λειτουργούν στην περιοχή σου, έχουν ιδρυθεί με σκοπό να παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Πέρα όμως από την προσπάθεια που γίνεται στο πλαίσιο εφαρμογής του θεσμού Σ.Ε.Π. στο Γυμνάσιο, καλό είναι και εσύ ο ίδιος /η ίδια να δραστηριοποιηθείς, προκειμένου να προετοιμαστείς για τη ζωή σου μετά το Γυμνάσιο και να σχεδιάσεις το μέλλον σου.

Τι θα μπορούσες να κάνεις εσύ πέρα από το μάθημα; Παρακάτω σημειώνονται κάποιες ιδέες.

ΙΔΕΕΣ:

Τηρώ «ημερολόγιο»

Εκτός από το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου, χρήσιμο θα σου φανεί να κρατάς ένα ημερολόγιο. Μετά από κάθε μάθημα μπορείς να σημειώνεις σε αυτό ό,τι σου φάνηκε σημαντικό και συνδέεται με σκέψεις, συναισθήματα, απόψεις, ενέργειες κτλ. και ήταν αποτέλεσμα του μαθήματος που παρακολούθησες. Επίσης, σε αυτό μπορείς να προγραμματίζεις κάποιες ενέργειές σου στο πλαίσιο του Σ.Ε.Π. ή μελλοντικές δράσεις σου που αφορούν θέματα που θα ήθελες να διερευνήσεις ή, ακόμα, μπορείς να τηρείς κάποιο είδος ερευνητικού ημερολογίου (περισσότερα στοιχεία θα βρεις στο Παράρτημα).

Δημιουργώ έναν «ατομικό φάκελο Σ.Ε.Π.» (portfolio)

Σε αυτόν μπορείς να βάζεις όποιο υλικό επιλέξεις εσύ και αντιπροσωπεύει την προσωπικότητά σου, τους στόχους σου, τα επιτεύγματά σου, πληροφορίες που σε ενδιαφέρουν, συμπληρωμένες εργασίες (σε φωτοτυπία) από το βιβλίο Σ.Ε.Π., φωτογραφίες, ζωγραφιές, διπλώματα, το βιογραφικό σου κτλ.

Ο ατομικός σου φάκελος μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει θέματα όπως τα εξής: ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων, πληροφόρηση για σπουδές ή για επαγγέλματα κ.ά. (Περισσότερα στοιχεία θα βρεις στο Παράρτημα).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Προσπάθησε να απαντήσεις στα πιο κάτω ερωτήματα :

1. Η Γ΄ Γυμνασίου σηματοδοτεί για μένα μια **μετάβαση**; Γιατί;

2. Πώς νιώθω στην προοπτική αυτής της μετάβασης;

3. Τι μπορώ να κάνω για να προετοιμαστώ για τη μετάβαση στη φάση «μετά το Γυμνάσιο»;

4. Ποια θέματα, που αφορούν τη γνώση του εαυτού μου και του περιβάλλοντός μου, θα με ενδιέφερε να διερευνήσω αυτή τη χρονιά στο πλαίσιο του Σ.Ε.Π., αξιοποιώντας και γνώσεις από άλλα μαθήματα που διδάσκομαι στην τάξη αυτή;

5. Τι γνωρίζω για τα Κέντρα Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π) και τα Γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.);

Να θυμάσαι ότι:

- Για να μπορέσεις να διαχειριστείς αποτελεσματικά τη «μετάβαση» από το Γυμνάσιο σε μια άλλη βαθμίδα σπουδών ή στο πεδίο της εργασιακής απασχόλησης χρειάζεται σκέψη, προετοιμασία, πληροφόρηση και αξιοποίηση όλων των υπηρεσιών που σου προσφέρει ο θεσμός Συμβουλευτική-Προσανατολισμός.

Β. ΤΙ ΚΑΝΩ ΜΕΤΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ;

- Σε απασχολεί το ερώτημα «τι να κάνω μετά το Γυμνάσιο»;
- Έχεις σκεφτεί πώς θα μπορούσες να διερευνήσεις αυτό το ερώτημα και να βρεις τις απαντήσεις που χρειάζεσαι;

Λέξεις/Φράσεις - Κλειδιά

- Εκπαιδευτικές επιλογές
- Εκπαιδευτικό σύστημα
- Σχέδιο εργασίας
- Εκπαίδευση
- Κατάρτιση
- Ενεργός έρευνα

Στόχος αυτού του κεφαλαίου (και μετά την εκπόνηση του Σχεδίου Εργασίας που σου προτείνουμε) είναι να βοηθηθείς:

- να διακρίνεις τις έννοιες εκπαίδευση, κατάρτιση
- να αποκτήσεις πλήρη εικόνα για τη δομή και το περιεχόμενο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
- να συλλέγεις πολύτιμες πληροφορίες για τις εκπαιδευτικές επιλογές μετά το Γυμνάσιο
- να διερευνάς τους λόγους για τους οποίους διαφορετικά άτομα προβαίνουν σε διαφορετικές επιλογές σπουδών (π.χ. επιλογή Ενιαίου Λυκείου- επιλογή Τεχνικής Σχολής).

Εισαγωγικά στοιχεία

Στην τάξη που βρίσκεσαι, ένα από τα καίρια ερωτήματα που σε απασχολούν είναι: *Τι να κάνω μετά το Γυμνάσιο; Ποιον εκπαιδευτικό ή επαγγελματικό δρόμο να διαλέξω;*

Η επιλογή αυτή είναι μια σημαντική απόφαση και θα σου χαράξει μια εκπαιδευτική και επαγγελματική πορεία. Γι' αυτό είναι σκόπιμο να εξαντλήσεις όλες τις πληροφορίες που σου χρειάζονται, πριν πάρεις κάποια απόφαση για σπουδές μετά το Γυμνάσιο. Υπάρχουν, βέβαια, και περιπτώσεις νέων που επιθυμούν να βγουν αμέσως μετά το Γυμνάσιο στην αγορά εργασίας. Ακόμα όμως και σ' αυτή την περίπτωση, θα πρέπει σίγουρα να

σκεφτεί κανείς να αποκτήσει επαγγελματική κατάρτιση, ανάλογα βέβαια με την ειδικότητα που τον ενδιαφέρει. Στις σύγχρονες συνθήκες εργασίας το απολυτήριο του Γυμνασίου δεν προσφέρει καμία επαγγελματική διέξοδο ή εξασφάλιση. Ο υποψήφιος εργαζόμενος χρειάζεται οπωσδήποτε εξειδίκευση και πιστοποίηση των επαγγελματικών του γνώσεων, που μόνο μια επίσημη και αναγνωρισμένη μεταγυμνασιακή Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση ή **Κατάρτιση** μπορεί να του προσφέρει.

Φυσικά στις επιλογές σου περιλαμβάνονται όχι μόνο τα δημόσια, αλλά και τα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πρέπει, όμως, κάποιος να συλλέξει πληροφορίες, προκειμένου να επιλέξει τον πιο αξιόπιστο και αξιόλογο εκπαιδευτικό φορέα, σύμφωνα πάντα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του.

Υπάρχουν μαθητές που ζουν και σπουδάζουν στην Ελλάδα, αλλά δεν γνωρίζουν για το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας, τις διάφορες δυνατότητες που έχουν για σπουδές μετά το Γυμνάσιο. Έτσι καταλήγουν να διαλέγουν «σπουδές στα τυφλά». Με τις πληροφορίες το τοπίο γίνεται πιο καθαρό, φωτίζονται και επιλογές που δεν τις είχες σκεφτεί ή τις είχες απορρίψει. Έχει, όμως, σημασία να ασκηθείς ο ίδιος στην **ενεργό έρευνα**, στη συλλογή και κριτική ανάγνωση των πληροφοριών, εάν δεν επιθυμείς να σου δίνονται έτοιμες λύσεις και να είσαι παθητικός δέκτης των πληροφοριών που σου προσφέρονται από διάφορες πηγές. Από την άλλη, στο βαθμό που οι πληροφορίες συνεχώς αλλάζουν (π.χ. συνεχείς μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα), είναι αναγκαίο για σένα να ασκηθείς στην ενεργό αναζήτηση των πληροφοριών που σε ενδιαφέρουν, ώστε αυτές να είναι επίκαιρες και έγκυρες. Στη συνέχεια αυτού του κεφαλαίου, καθώς και στην ενότητα της πληροφόρησης, θα βρεις βοήθεια για το πώς να **συλλέξεις πληροφορίες για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και τις διάφορες εκπαιδευτικές επιλογές μετά το Γυμνάσιο**

Ένας τρόπος διερεύνησης του παραπάνω θέματος είναι

Η μέθοδος του Σχεδίου Εργασίας με βάση την Ενεργό Έρευνα¹.

Η μέθοδος του Σχεδίου Εργασίας (project) είναι η συστηματική διερεύνηση σε βάθος ενός θέματος που είναι σημαντικό για μας και μας απασχολεί. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός Σχεδίου Εργασίας μπορεί να γίνει στο πλαίσιο εφαρμογής μιας ενότητας Σ.Ε.Π., στο πλαίσιο ενός προγράμματος «Αγωγής Σταδιοδρομίας» ή ενός προγράμματος «Ευέλικτης Ζώνης» κ.ά.

Βήματα που ακολουθούμε για το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός Σχεδίου Εργασίας:

- 1. Συζήτηση – προβληματισμός.** Ένα Σχέδιο Εργασίας αρχίζει με αφορμή μια πρόταση ενός μέλους της ομάδας, ένα γεγονός, ένα επίκαιρο πρόβλημα, κάποιο προβληματισμό για ένα θέμα, κάποιο μάθημα, κάποιο ανάγνωσμα ή άρθρο σε μια εφημερίδα, κάποιο θέμα της τοπικής κοινωνίας κτλ. Ακολουθεί συζήτηση σε όλη την ομάδα: την ομάδα μπορεί να την αποτελεί όλη η τάξη ή ένας μικρότερος αριθμός μαθητών. Είναι σημαντικό όλα τα μέλη να συμμετέχουν ενεργά στη συζήτηση και να διαμορφώνουν από κοινού ένα πλαίσιο δράσης, σύμφωνα με το οποίο αποφασίζουν ποιες δραστηριότητες θα γίνουν, πόσος χρόνος θα απαιτηθεί για κάθε μία, ποιοι θα συμμετέχουν, με ποιους φορείς ή άτομα θα συνεργαστούν, ποιες θα είναι οι πηγές χρηματοδότησης των διαφόρων δραστηριοτήτων (εάν χρειάζεται), πού και με ποιο τρόπο θα παρουσιαστεί το υλικό που θα προκύψει στο τέλος του προγράμματος, πώς θα αξιολογήσουν το όλο εγχείρημα κτλ.
- 2. Προγραμματισμός δραστηριοτήτων.** Στο στάδιο αυτό προγραμματίζεται τι ακριβώς θα γίνει, ποιος ή ποιοι θα κάνουν τι και πότε, με ποια σειρά, με ποιον τρόπο κτλ. Για παράδειγμα, αν πρόκειται να επισκεφτούμε επαγγελματικούς χώρους, αποφασίζουμε ποιοι θα είναι αυτοί, ποιες πληροφορίες μας ενδιαφέρει να συλλέξουμε και πώς θα τις συλλέξουμε, πότε θα πάμε κτλ.
- 3. Πραγματοποίηση δραστηριοτήτων.**

ΦΑΣΗ Α. Αρχικά γίνεται η συλλογή πληροφοριών. Μερικοί τρόποι συλλογής πληροφοριών είναι η έρευνα σε βιβλιοθήκη, οι συνεντεύξεις με εργαζομένους, ειδικούς, πολίτες κ.ά., η προετοιμασία και η συμπλήρωση ερωτηματολογίου, η παρατήρηση και η καταγραφή στοιχείων από τα ΜΜΕ, η έρευνα στο διαδίκτυο κτλ. Επίσης, μπορεί να αξιοποιηθούν σε αυτή τη φάση διάφορες τεχνικές ανάλογα με τη φαντασία και την ευρηματικότητα των μελών της ομάδας, όπως ζωγραφική, κολλάζ, σύνθεση μουσικών κομματιών, λήψη φωτογραφιών, συγγραφή κειμένων ή ποιημάτων, θεατρικό παιχνίδι κτλ. Η φάση αυτή είναι πολύ σημαντική και ίσως απαιτεί περισσότερο χρόνο. Τα μέλη που ασχολούνται με τις επιμέρους δραστηριότητες κάνουν συχνά συναντήσεις, ανταλλάσσουν απόψεις και αποφασίζουν για την πορεία των εργασιών τους.

ΦΑΣΗ Β. Σύνθεση και επεξεργασία των πληροφοριών που συνέλεξαν οι διάφορες ομάδες. Αφού ανακοινωθούν οι διάφορες πληροφορίες προς όλους, συζητιούνται, συγκρίνονται, αξιολογούνται. Καταγράφονται τα πιο αξιόλογα και σημαντικά στοιχεία, καταρτίζονται πίνακες, σχεδιαγράμματα, φιλοτεχνούνται αφίσες, συντάσσονται γραπτές εκθέσεις ή ετοιμάζονται προφορικές παρουσιάσεις και ό,τι άλλο προβλέπεται από το σχέδιο δράσης. Το υλικό που προκύπτει μπορεί να παρουσιαστεί στην τάξη, να εκτεθεί σε ένα χώρο του σχολείου ή να παρουσιαστεί σε μια εκδήλωση του σχολείου ανοικτή στο κοινό.
- 4. Αξιολόγηση.** Συζήτηση από όλα τα μέλη που συμμετείχαν για «το τι καταφέραμε, τι θα μπορούσαμε να είχαμε κάνει καλύτερα, πώς κύλησε η διαδικασία, ποια ήταν τα αποτελέσματα, πώς μας φάνηκε η εμπειρία κτλ». Επίσης, αξιολόγηση μπορούν να κάνουν και οι υπόλοιποι μαθητές, εκπαιδευτικοί και γονείς που δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Χρήσιμη, όμως, είναι και η αξιολόγηση που διενεργείται όχι μόνο στο τέλος, αλλά και στα ενδιάμεσα στάδια εφαρμογής του Σχεδίου Εργασίας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1Η

Μετά από συζήτηση που έγινε στο πλαίσιο του Σ.Ε.Π., οι μαθητές μιας τάξης Γ΄ Γυμνασίου σκέφτηκαν να εφαρμόσουν ένα Σχέδιο Εργασίας για να ερευνήσουν το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και τις δυνατότητες που αυτό τους προσφέρει για σπουδές μετά το Γυμνάσιο. Μετά από προβληματισμό κατέληξαν στις δραστηριότητες τις οποίες θα επιθυμούσαν να περιλαμβάνει ένα τέτοιο Σχέδιο, η υλοποίηση του οποίου θα διαρκούσε περίπου τρεις μήνες. Οι μαθητές δεν έχουν ακόμα ολοκληρώσει το σχεδιασμό, βρίσκονται στο στάδιο του προβληματισμού και της συζήτησης. Μπορούμε παρακάτω να δούμε τι έχουν σκεφτεί μέχρι τώρα:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ _____

ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΚΟΠΟΣ: ΝΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΟΥΜΕ ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΕΤΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1. Συζήτηση – Προβληματισμοί

- ✓ να πληροφορηθούμε για τη δομή του ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος
- ✓ να ενημερωθούμε για το Ενιαίο Λύκειο και τις διεξόδους του, για το σύστημα πρόσβασης στα Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι.
- ✓ να πληροφορηθούμε για τις δυνατότητες σπουδών στην Τεχνική – Επαγγελματική εκπαίδευση
- ✓ να διερευνήσουμε άλλες πιθανές εκπαιδευτικές επιλογές
- ✓ να ερευνήσουμε και να καταγράψουμε τους λόγους για τους οποίους κάποια παιδιά επιλέγουν τη γενική εκπαίδευση, ενώ άλλα επιλέγουν τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση μετά το Γυμνάσιο